

NVE

Utredningsprogram

Nedre Driva kraftverk

Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke,

Oppdal kommune i Trøndelag fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver

Driva Kraftverk DA

Referanse

202514086-84

Dato

03.03.2026

Ansvarlig

Carsten Stig Jensen

Saksbehandler

Bendik Kjefferud Erdal

*Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til
interne rutiner.*

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95,

Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1	Innledning	2
1.1	Opplegg for informasjon og medvirkning	2
1.2	Tilleggsutredninger	3
2	Beskrivelse av tiltaket	3
2.1	Utbyggingsalternativer	3
2.2	Forholdet til Verneplan for vassdrag	4
3	Krav til utredning av fysiske forhold	4
3.1	Hydrologisk grunnlag	4
3.2	Erosjon og sedimenttransport	9
4	Krav til utredning av naturfare	11
5	Krav til fagutredningene	13
5.1	Overordnede krav til fagutredningene	13
5.2	Naturmangfold på land	15
5.3	Naturmangfold i vann og vannmiljø	17
5.4	Kulturmiljø	20
5.5	Friluftsliv	21
5.6	Reiseliv	22
5.7	Landskap	23
5.8	Naturressurser	23
5.9	Reindrift	25
5.10	Nettilknytning	26
5.11	Forurensning	27
5.12	Klimagassutslipp	28
5.13	Samfunn	28
6	Sammendrag av konsekvensutredningen	30
6.1	Innledning	30
6.2	Presentasjon av fagtemaene	30
6.3	Samlet vurdering av avbøtende tiltak	30
6.4	Samlet konsekvens	31
6.5	Rangering av alternativer	31

Fastsatt utredningsprogram for Nedre Driva kraftverk

NVE fastsetter utredningsprogram for det planlagte Nedre Driva kraftverk, i Sunndal kommune, Møre og Romsdal fylke, og Oppdal kommune, Trøndelag fylke. De forestående utredningene skal synliggjøre konsekvensene av utbyggingsplanene som er beskrevet i meldingen.

NVE viser til Driva Kraftverk DA sin melding med forslag til utredningsprogram av 26.06.2025. Utredningsprogrammet er fastsatt på bakgrunn av meldingen, innkomne høringsuttalelser, Driva Kraftverk DAs sine kommentarer og NVEs egne vurderinger. Dette er beskrevet i notat «Begrunnelse for utredningsprogram». Fastsatt utredningsprogram bør leses i sammenheng med begrunnelsesnotatet. NVEs beslutning er hjemlet i forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften) § 16 første ledd, jf. § 6 første ledd bokstav c og vedlegg I 15. b).

1 Innledning

Utredningsprogrammet tilfredsstiller krav i kapittel 5 i KU-forskriften og kravene til søknad om vassdragskonsesjon, jf. NVEs digitale veileder for konsesjonssøknad vannkraftanlegg: <https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-vannkraftanlegg/>. NVE mener at en konsekvensutredning basert på disse kravene vil gi et godt grunnlag for vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Utredningsprogrammet er tematisk inndelt, og spesifiserer krav til:

- hvordan tiltaket skal beskrives i konsesjonssøknaden og fagutredningene (kap. 2)
- krav til utredning av fysiske forhold (kap. 3)
- krav til utredning av naturfare (kap. 4)
- krav til utredning av virkninger for miljø og samfunn (kap. 5)
- sammenstilling og formidling av utredningen (kap. 6)

Kravene presiserer både hvilke virkninger som skal beskrives og hvilke spesifikke fremgangsmåter som skal brukes.

1.1 Opplegg for informasjon og medvirkning

Driva Kraftverk DA skal holde nær kontakt med berørte instanser og organisasjoner. Sunndal og Oppdal kommuner skal involveres aktivt i forbindelse med landskapsutredningen. Verneområdestyret for Trollheimen skal involveres aktivt for å sørge for at utredningen av

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

konsekvenser for landskapsvernområdene gir et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. For å sikre at tradisjonell samisk kunnskap inkluderes som kunnskapsgrunnlag i utredningen av påvirkning på samiske interesser, skal tiltakshaver og fagutreder ha dialog med Trollheimen reinbeitedistrikt. Driva Elveierlag og Todalen Elveeigarlag skal orienteres og gis mulighet til å bidra med lokalkunnskap i utredningen av naturmangfold i vann og vannmiljø.

Driva Kraftverk DA skal legge opp til en medvirkningsprosess som innebærer samtaler og arbeids- eller informasjonsmøter med berørte parter, i tillegg til de offentlige høringene og informasjonsmøtene.

Informasjon om prosjektet skal legges ut på Driva Kraftverk DA/TrønderEnergi Kraft AS sine nettsider.

1.2 Tilleggsutredninger

Dersom NVE mener det er behov for ytterligere opplysninger og/eller utredninger etter vi har mottatt søknaden med konsekvensutredning, kan vi kreve tilleggsutredninger eller dokumentasjon, jf. KU-forskriften § 27.

2 Beskrivelse av tiltaket

Konsesjonssøknaden skal inneholde et sammendrag, presentasjon av Driva Kraftverk DA, begrunnelse for tiltaket og beskrivelse av området i tråd med kravene i kapittel 1 i NVEs digitale veileder for konsesjonssøknader for vannkraftanlegg. Konsesjonssøknaden skal inneholde en beskrivelse av tiltaket, i tråd med kravene i kapittel 2 i veilederen. Driva Kraftverk DA skal vedlegge kart, fotografier og illustrasjoner, dokumentasjon, skjemaer og annen beslutningsrelevant informasjon i tråd med kravene i kapittel 6 i veilederen. Kravene i utredningsprogrammet erstatter veilederens kapittel 3, 4 og 5.

2.1 Utbyggingsalternativer

Konsekvensutredningen skal inneholde en utredning av:

- Det meldte utbyggingsalternativet med pumpeanlegg ved Festa, nytt inntak og regulering av Gjevilvatnet og utløp i Sunndalsfjorden (alternativ 1)

Utredningen skal gjennom hele prosessen sammenligne konsekvensene av tiltaket med konsekvensene slik de er ved null-alternativet, som er videre drift med dagens anlegg.

Dersom det er teknisk mulig å gjenbruke deler av det eksisterende tverrslaget ved Storli, skal dette utredes på lik linje med etablering av nytt tverrslag, og konsekvensene av de to løsningene skal sammenlignes. Hvis dette ikke er teknisk gjennomførbart, skal det begrunnes kort.

Utredningen skal vise klart hva konsekvensene, kostnadene og fordelene vil være for hver enkelt del av det nye tiltaket. Vi presiserer her bekkeinntakene i Gresjo og Sandvikelva, overføring av Langvatnet, pumpeanlegget ved Festa og økt reguleringshøyde i Gjevilvatnet.

Dersom det i den videre planleggingen kommer frem alternative og aktuelle løsninger innenfor deler av prosjektet skal konsekvensene av delalternativene sammenlignes i hver

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

enkelt fagutredning der dette kan være beslutningsrelevant, og oppsummeres i konsekvensutredningen.

2.2 Forholdet til Verneplan for vassdrag

Ålvundvassdraget er vernet gjennom «Verneplan for vassdrag» (Verneplan I). Bekkeinntakene i Gresjo og overføring av Langvatnet vil påvirke vannføring i det vernede vassdraget, samt innebære fysiske inngrep.

Utredningen må beskrive de verneverdiene som finnes i Ålvundvassdraget i dag, og hvordan tiltaket kan påvirke disse. NVE mener det spesielt skal legges vekt på hvordan fysiske inngrep og endret vannføringsregime i Gresjo, Renndøla og Ålvundelva, samt redusert gjennomstrømning i Innerdalsvatnet, kan påvirke verneverdiene *innenfor temaene prosesser og former skapt av is og vann, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturminner*.

3 Krav til utredning av fysiske forhold

Utredningen av hydrologisk grunnlag, erosjon og sedimenttransport skal utarbeides tidlig i utredningsfasen, og legges til grunn for andre relevante fagutredninger.

3.1 Hydrologisk grunnlag

Overflatehydrologi

Datagrunnlag

Søknaden skal inneholde opplysninger om hydrologiske data og beregninger. Fagutreder skal bruke lange og oppdaterte måleserier i de hydrologiske beregningene for å sikre at årlige variasjoner i tilsiget fanges opp. Hvis NVEs avrenningskart (NEVINA) er brukt som grunnlag for tilsigsberegninger skal dette oppgis i fagutredningen. Hydrologiske data skal fortrinnsvis baseres på normalperioden 1991-2020, men legg gjerne til data for årene fram til i dag. Dersom det ikke er mulig å framskaffe data for denne perioden, skal fagutreder begrunne valg av annen periode. Så langt det er mulig bør det benyttes hydrologiske data med tidsoppløsning på ett døgn.

Gi en oversikt over eksisterende målestasjoner med beliggenhet, varighet og kvalitet. Oppgi hvilke målestasjoner og hvilken periode som inngår i beregningene, og begrunnelse for hvorfor de er valgt. Kvaliteten og usikkerheten i det hydrologiske grunnlaget skal vurderes. For Gresjo og overføring av Langvatnet (Renndøla) skal dette omtales spesifikt. Oppgi om utbyggingsalternativene vil berøre en eksisterende hydrologisk målestasjon.

Oppgi midlere avløp og fordeling over året for de enkelte delfelt, restfelt og tilsig til magasiner og overføringer i m³/s og mill. m³/år. Fagutredningen skal inneholde kart med passende målestokk, der de enkelte delfelt og restfelt er tegnet inn og angitt i km².

Fagutreder skal vurdere hvilke konsekvenser fremtidige klimaendringer kan ha for hydrologi og tilsig i tiltaksområdet. Her skal høye klimapåslag legges til grunn. Se de [fylkesvise klimaprofilene](#).

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Beregning av vannføringer

Utredningen skal få fram beslutningsrelevant data for representative eller viktige steder i vassdraget. Fagutreder skal beregne og presentere følgende:

- median- og middelvannføring før og etter utbygging
- vannføringsvariasjoner (både gjennom året og over flere år) før og etter utbygging
- ekstremverdier i vannføring (maksimum og minimum), samt hyppighet og varighet av disse før og etter utbygging
- restvannføring for alle berørte elvestrekninger i normale og ekstreme år. I tillegg til statistisk behandling på kurveform (100, 75, 50, 25 og 0-persentiler) skal det utarbeides kurver for reelle år, f.eks. et «tørt», et «middels» og et «vått» år. Framstillingen skal gjøre det mulig å sammenligne forholdene før og etter gjennomføring av tiltaket.
- alminnelig lavvannføring (ALV), 5-persentiler for sommervannføring (1.5-30.9), vintervannføring (1.10-30.4), og for hele året
- laveste ukemiddelvannføring for sommer (1.5-30.9) og vinter (1.10-30.4)
- Driva Kraftverk DA sine forslag til minstevannføring
- vassdragenes naturlige vannføring

Vurdering av minstevannføring

Det er viktig at fagutredningen grundig redegjør for konsekvensene av ulike minstevannføringer og øvrige vannslipp, og for vurderingene bak eventuelle forslag til størrelser på minstevannføringer. For lakseførende strekning i Driva må forslaget til minstevannføring ta utgangspunkt i beskyttelsesordningen for nasjonale laksevassdrag (tabell 6.1 i [St.prp. nr. 32 \(2006-2007\) - regjeringen.no](#)). Fagutreder skal ta inn Driva Kraftverk DA sine forslag til minstevannføringer i alle relevante hydrologiske beregninger og kurver. Dette gjelder også beregningene i forbindelse med produksjon og prosjektets økonomi, som inngår i beskrivelsen av tiltaket. Det skal også framgå hva vannet benyttet til minstevannføring hadde gitt dersom det isteden hadde vært nytt til kraftproduksjon.

Det skal i tillegg utredes alternative minstevannføringer og slipp av vann som kan redusere negative påvirkninger på miljø og samfunn. Vurderingene bak eventuelle forslag til manøvreringsreglement og vannføringsrestriksjoner skal framgå i utredningen.

Endringer i vanndekt areal på berørte elvestrekninger

Fagutredningen skal synliggjøre endringer i vannstand, og hvilke konsekvenser dette har for vanndekt areal. Endring i vanndekt areal skal undersøkes ved tiltakshavers forslag til minstevannføring, og for sesong og helårsverdiene for Q95. Dagens vanndekte areal beregnes med utgangspunkt i medianvannføringen. Endring i vanndekt areal skal undersøkes spesielt i tilknytning til beslutningsrelevante arealer, som særlig viktige gyte- og oppvekstområder for laks og sjøørret. Der det ikke eksisterer målinger av vannstand for de berørte elvestrekningene i Driva og Ålvundvassdraget, er det nødvendig å gjennomføre vannlinjeberegninger.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

For Driva nedstrøms Festa, for Ålvundvassdraget fra Langvatnet og Gresjo til Ålvund og for Sandvikelva skal fagutrederne beregne og presentere:

- vannstandsvariasjoner før og etter utbygging
- ekstremverdier i vannstand (maksimum og minimum), samt hyppighet og varighet av disse før og etter utbygging
- vanndekt areal (tørrlagt/oversvømt areal) på fraført strekning ved foreslåtte minstevannføringer, 5-persentil (sommer og vinter), medianvannføring og middelvannføring
- Endringer i vanndekt areal som følge av utfall, med og uten omløpsventil.

Endringene i vanndekt areal i Driva, Renndøla, Gresjo og Ålvundelva skal også synliggjøres med fotografier tatt ved ulike vannføringer og vannstander som er best mulig tallfestet, som grunnlag for vurderinger av blant annet virkninger for fisk, friluftsliv og landskap, og for så langt som mulig å illustrere hvordan foreslåtte/alternative minstevannføringer vil fortone seg.

Driftsvannføring

Vurdering av driftsvannføring skal ta utgangspunkt i planlagt kjøremønster og drift av kraftverket. Utredningen skal gjøre rede for forventede driftsvannføringer over året generelt, og over korte tidsrom (døgn, timer). Utredningen av driftsvannføring skal gi informasjon om hvordan forventede vannstandsendringer vil bli nedstrøms dagens Driva kraftverk med nytt kjøremønster. Driftsvannføring gjennom Nedre Driva skal også utredes, og legges til grunn for de senere utredninger av effekter for naturmangfold i sjø, da det forventes raske og store endringer i ferskvannstilførsel til fjorden. Det er også viktig å beskrive hvordan slike større endringer i vannføring over kort tid vil gjennomføres. Utredningen skal redegjøre for konsekvensene ved nedstenging som følge av nettutfall/turbinstans, både med og uten omløpsventil i Driva kraftverk, eller andre løsninger for å opprettholde vanndekt areal.

Utredningen må også inkludere vurdering av vannføringen gjennom Festa pumpe. Her er det viktig at det utarbeides en tydelig oversikt over forventet størrelse og tidspunkt på overføringen, og en vurdering av konsekvenser ved akutt utfall av pumpeanlegget for områdene nedstrøms Festa. Det skal vurderes om bruk av Festa pumpe kan forårsake raske vannstandsendringer i Driva.

Utredningen skal vise antall dager med overløp over inntakene/magasinene, og antall dager der vannføringen vil være lavere enn laveste driftsvannføring (med planlagt minstevannføring). Dette skal vises for et tørt, middels og vått år.

Varighetskurver, «slukeevne» og «sum lavere»

Fagutreder skal utarbeide varighetskurver for sommersesongen (1/5-30/9), en for vintersesongen (1/10-30/4) og året. Det skal også utarbeides diagrammer som viser flomtap («slukeevne») og tap/forbislipp av vann i lavvannsperioder («sum lavere»). Varighetskurver og diagrammer for antall dager med flomtap og tap i lavvannsperioder skal utarbeides for de fraførte strekningene for Driva ved Festa, Gresjo, Renndøla ut av Langvatnet og Sandvikelva. For tallfestingen av antall dager med tap i lavvannsperiodene skal de foreslåtte minstevannføringene summeres med minste slukeevne, for å definere minimum

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vannføringsnivå for at vannuttakene skal være i drift. Varighetskurvene og diagrammene av flomtap og tap av vann i lavvannsperioder skal oppgi forventede verdier for et tørt, middels og normalt år.

Reguleringsmagasin

Fagutreder skal utarbeide magasinkart for Gjevilvatnet og Langvatnet (dybdekart). For kartets koter gjelder følgende:

- Målestokk 1:2 000, ekvidistanse 1 m
- Målestokk 1:5 000, ekvidistanse 2 m
- Målestokk 1:10 000, ekvidistanse 5 m

Det er tilstrekkelig å utarbeide magasinkart for områdene som blir berørt av vannstandsendringene, det vil si områdene innenfor omsøkt høyeste og laveste vannstand. For resten av magasinet er det tilstrekkelig med lavere nøyaktighet enn de angitte verdiene.

Utredningen skal inneholde kurver som viser magasinivolum og arealet av reguleringssonen ved forskjellige kotehøyder. Fagutreder skal beregne hvor stort areal som tidligere er blitt neddemmet ved permanent heving av vannstand, eller tørrlagt ved permanent senkning av vannstand. Neddemt og tørrlagt areal skal illustreres på kart.

Med utgangspunkt i planlagt manøvreringsstrategi, skal fagutreder utarbeide fyllingsberegninger for magasinene. Beregningene skal framstilles i kurveform, og vise reelle fyllingsår, et «tørt», et «middels» og et «vått» år. Det skal også vises 100-, 75-, 50-, 25- og 0-persentiler for når høyeste regulerte vannstand eller nåværende sommervannstand er oppnådd. Utredningen skal vise hvordan planlagt magasinifylling for det nye tiltaket vil være i konflikt med, eller bidra til å oppfylle dagens magasinrestriksjoner.

Fagutreder/Driva Kraftverk DA skal i utredningen også gjøre rede for hvordan behovet for pumping og manøvreringen av Ångardsvatnet vil være i både anleggsfasen og driftsfasen ved en eventuell ny konsesjon.

Flommer

Naturlige flommer i vassdragene (inkludert stormflo) skal beskrives. Beskriv flomregimet i vassdragene, blant annet hyppighet, størrelse og når på året flommene forekommer. Tiltakets virkninger og forventede virkninger av klimaendringer på de framtidige flomforholdene skal vurderes for Driva, Ålvundvassdraget og Sandvikelva. Dette inkluderer om utbyggingen øker eller reduserer flomfaren, og om klimaendringer kan føre til blant annet hyppigere regnflommer, flommer i andre perioder av året og forsinket eller redusert flomvannføring. Se de [fylkesvise klimaprofilene](#).

Flomforholdene skal vurderes basert på beregnede og observerte flommer. Det skal utføres en flomfrekvensanalyse på årsflommer med følgende gjentakintervaller: 5, 10, 20, 200 og 1000 år. Flomvurderingene skal også inneholde en beregning av middelflommen.

Det skal vurderes om det omsøkte vannkraftanlegget kan være utsatt for flomskader. Vurderingen kan gjøres på bakgrunn av [NVEs kartlag](#) for aktsomhetsområder, og prosedyre 1 i kap. 4.1 i [NVE Veileder nr. 3/2022](#). Dersom dette kartgrunnlaget ikke er godt nok må det

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

gjøres nye undersøkelser av flomforholdene i vassdraget, med utgangspunkt i Del 3 i [NVE Veileder nr. 3/2022](#).

Det skal foreligge en grundig begrunnelse av plassering av utbyggingens forskjellige deler, for eksempel kraftstasjon, på bakgrunn av vurdert flomfare. Fagutreder skal redegjøre for hvor og hvordan flommer er planlagt avledet. Det skal legges til grunn for vurderingene at naturlig flomvannføring i hver enkelt vassdragsdel så vidt mulig ikke økes. Fagutreder skal beskrive behovet, mulighetene og eventuell nytte ved å bruke reguleringen og pumping av flomvann fra Festa til flomdemping.

Fagutreder skal også bistå med å vurdere klimatilpasning, som en del av fagutredningen for naturfare.

Grunnvann

Dagens grunnvannsforhold i områder som vil bli berørt av endret vannføring eller vannstand skal beskrives. Redegjør for tiltakets virkninger for grunnvannet i anleggs- og driftsfasen. Dersom tiltaket kan medføre endret grunnvannstand, skal det vurderes om dette kan endre betingelsene for vegetasjon, jord- og skogbruk samt eventuelle grunnvannsuttak i området som blir berørt. Utredningen må ta hensyn til andre behov knyttet til ferskvann, f.eks. drikkevann (som inngår i utredningen av naturressurser). Ved tunneldrift skal fagutreder vurdere fare for drenering.

Dersom utredningen avdekker mulige negative konsekvenser av tiltaket, skal fagutreder vurdere behovet for og eventuelt foreslå avbøtende tiltak, herunder justeringer av tiltaket.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima i vassdraget

Dagens forhold i berørte elver og innsjøer skal beskrives. Beskrivelsen skal inkludere lokalklima, herunder kaldluftstrømmer, temperaturforhold, områder som er særlig utsatt for vind og tåkedannelse, og lignende. Isforhold skal beskrives, med omtrentlig tidspunkt for islegging og varighet av isdekke, og om det vanligvis oppstår isproblemer som isgang og svelling/kjøving. Dersom det forventes vesentlige endringer i vanntemperaturen, skal data for dagens vanntemperaturer framlegges.

Vurder mulige endringer i is- og isleggingsforhold, vanntemperatur og lokalklima for både anleggs- og driftsfasen. Her er det relevant å vurdere mulige endringer i lufttemperaturer i nærheten til berørte elvestrekninger og innsjøer, og om det kan bli mer eller mindre frostrøyk langs elver og vann. Det bør legges vekt på bebygde strøk og friluftsområder. Endringer i isforhold skal også vurderes, herunder om det blir mer eller mindre isproblemer etter utbyggingen, og om isleggingsforholdene endrer seg.

Vurder videre forventet endring i vanntemperatur til forskjellige årstider, både for Gjevilvatnet, Driva og Ålvundvassdraget. Resultatene av denne vurderingen skal ses i sammenheng med temaet *Naturmangfold i vann*.

Dersom utredningen avdekker mulige negative konsekvenser av tiltaket, skal behovet for avbøtende tiltak vurderes, herunder justeringer av tiltaket.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima ved utløp i fjorden

Utredningen skal redegjøre for dagens situasjon. Dette innebærer å kartlegge dagens nivå og mønster for ferskvannstilførsel til fjorden, og legge fram månedlige verdier for midlere ferskvannstilførsel til aktuelle sjøområder og naturlig variasjon fra år til år i midlere ferskvannstilførsel. Dagens isleggingsforhold skal beskrives. Videre skal utredningen redegjøre for betydningen dette har for dagens vanntemperatur, isforhold og lokalklima.

Utredningen skal beskrive tiltakets konsekvenser. Fagutrederne skal vurdere forventede endringer i månedlige verdier for midlere ferskvannstilførsel, og om tiltaket kan føre til endringer i lokalklimatiske forhold, isleggingsforhold, strømningsforhold eller vannkvalitet. Utredningen må beskrive hvordan, og i hvor stort område tiltaket kan forventes å føre til endringer i termoklinen og haloklinen i Sunndalsfjorden gjennom året. Dette skal videre legges til grunn for å vurdere om tiltaket kan ha forstyrrende effekt på anadrom fisk som vandrer inn og ut av fjordsystemet i utredningen av *Naturmangfold i sjø*. Tiltaket skal vurderes opp mot beskyttelsesordningen for nasjonale laksefjorder og -vassdrag (tabell 6.1 i [St.prp. nr. 32 \(2006-2007\) - regjeringen.no](#)).

Der det er aktuelt skal det gis en vurdering av risiko ved havstigning for de planlagte produksjons- og overføringsanleggene.

Utredningen skal legges til grunn og ses i tett sammenheng med fagutredningen av temaene *Naturmangfold i sjø* og *marine ressurser*. Dersom utredningen avdekker mulige negative konsekvenser av tiltaket, skal fagutreder vurdere behovet for og eventuelt foreslå avbøtende tiltak, herunder justeringer av tiltaket.

3.2 Erosjon og sedimenttransport

Utredningen skal følge kravene angitt under, og de overordnede kravene til fagutredningene gitt i kapittel 5.1. Vurderingene bør gjøres på grunnlag av blant annet geofaglige forhold, og særlig forekomst av løsmasser.

Utredningen skal beskrive dagens erosjons- og sedimentasjonsforhold langs Driva, Ålvundvassdraget, Gjevilvatnet, Langvatnet og Ångardsvatnet. Her er det relevant å identifisere områder som er særlig utsatt for erosjon. Disse skal vises på kart. Videre skal eventuelle eksisterende eller planlagte forbygnings- og senkningstiltak kartlegges. Eventuelle sidebekker og -vassdrag med stor sedimenttransport skal beskrives. Jordbunnens egenskaper skal også beskrives for områder som tørlegges som følge av tiltaket. Dette gjelder både for elver og magasiner.

Tiltakets konsekvenser for erosjon og sedimentasjonsforhold skal beskrives. Her er det særlig aktuelt å vurdere mulige erosjonsskader langs strendene ved Gjevilvatnet, langs berørte elvestrekninger i Driva og Ålvundvassdraget, og i forbindelse med overføringstunneler, overløp og kanaler. Videre er det aktuelt å vurdere mulige virkninger for eksisterende eller planlagte forbygnings- og senkningstiltak, faren for sandflukt ved senkning av vannstand (magasiner eller elver) og sannsynligheten for økt sedimenttransport og tilslamming av vassdraget under og etter anleggsperioden. Det skal spesifikt gjøres en vurdering av temaet for den økte reguleringshøyden, pumpeanlegget og terskelen ved Festa, og redusert vannføring i Driva. Konsekvenser av endrede erosjonsforhold og

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

sedimenttransport skal vurderes i sammenheng med temaene *Naturfare*, *Naturmangfold i vann*, *Friluftsliv* og *Naturressurser (jordbruk)*.

Fagutreder skal vurdere behovet for avbøtende tiltak, og eventuelt foreslå tiltak. Det skal også gjøres rede for om det er behov for forbygninger i vassdraget.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4 Krav til utredning av naturfare

Utredningen av naturfare skal legges til grunn for andre relevante fagutredninger.

Generell vurdering av sikkerhet og beredskap

Søknaden skal inneholde en vurdering av risiko for og konsekvenser av henholdsvis naturgitt skade, belastninger og brukshindringer på anlegget. Naturgitt skade innebærer blant annet flom (som vurderes under hydrologisk grunnlag), skred (snø, kvikkleire, jord, flomskred mm.), trefall, uvær (vind, nedbør, tordenvær, og ising mm.) og skogbrann. Det skal vurderes om bygging av anleggene kan medføre økt risiko for å utløse naturgitt skade på omgivelsene, og om anleggene i seg selv kan være utsatt for naturfare. Forventede virkninger av klimaendringer skal legges til grunn, herunder hvordan det kan påvirke ras- og skredfare. Se de [fylkesvise klimaprofilene](#).

Søknaden skal inneholde en vurdering av anleggets omgivelser, plassering og utforming for å ta hensyn til påregnelige risikoforhold, for eksempel ved valg av dimensjonering, materialvalg og sikringstiltak. Eventuelt skal alternativer og kompenserende sikrings- og beredskapstiltak vurderes for både anleggs- og driftsfasen. Søknaden skal også inneholde en vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til, overvåkningsordninger.

Søknaden skal inneholde en beskrivelse og vurdering av tilgang til anlegget for reparasjoner og feilretting i ekstraordinære situasjoner. Reparasjonstider og behov for reservemateriell og utstyr skal også beskrives.

Vurdere behovet for skredfareutredninger

Det skal gjøres en vurdering av om anlegget kan være utsatt for skred (snø-, kvikkleire-, jord-, og flomskred), og om anlegget kan utløse eller forverre en skredhendelse. En innledende vurdering kan gjøres på bakgrunn av [NVEs kartlag](#) for aktsomhetsområder og faresonekart. Anlegg som befinner seg innenfor aktsomhetsområder for skred eller under marin grense, kan være utsatt. Prosedyre i kap. 3.2 i [NVE veileder nr. 1/2019](#) skal benyttes til å vurdere behov for å utrede områdeskredfare.

Dersom eksisterende kartlegginger og kartgrunnlag er tilstrekkelige, og anlegget ikke blir utsatt for eller øker faren for naturgitt skade, er det ikke behov for utredninger. Driva Kraftverk DA må begrunne vurderingen grundig i søknaden.

Utredning for anlegg som kan være utsatt for skred

Dersom kartgrunnlaget for aktsomhetsområder ikke er godt nok eller viser at tiltaket kan være utsatt for skred, må skredfaren utredes. Utredningen skal følge metodikken og krav til kompetanse gitt i [NVEs veiledningsmateriell](#). NVE har utarbeidet veiledning for fareutredninger for [skred i bratt terreng](#) og [kvikkleire](#).

Fagutredningen skal inneholde en grundig begrunnelse for plassering av utbyggingens forskjellige deler, for eksempel damanlegg, rørgate og kraftstasjon, på bakgrunn av vurdert skredfare. Ved planlagte terrenginngrep (graving, fylling eller flytting av masser) under marin grense skal det gjøres en konkret vurdering av om tiltaket kan utløse kvikkleireskred, eller

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

om det ligger i en utløpssone for slike skred. Det skal dokumenteres at anlegget kan bygges med tilstrekkelig sikkerhet mot kvikkleireskred.

Ved registrerte naturfarehendelser i området, skal disse omtales og vurderes. Dersom det finnes forekomster av flomskred/løsmasseskred eller annen vesentlig erosjon oppstrøms og langs utbyggingsstrekningen skal dette dokumenteres med bilder. Dersom det er mulighet for at utbyggingen kan føre til erosjonsskader i tiltaksområdet skal dette beskrives.

Vurdering av overvann

Driva Kraftverk DA skal vurdere hvordan bygging av faste installasjoner og større terrenginngrep, inkludert hjelpeanlegg som veier og midlertidige riggområder, påvirker avrenning og flomveier forbi/ut av tiltaksområdet etter utbygging. I dette ligger en vurdering av hvor overvannet ender opp og hvordan vannet kommer seg dit. Videre må fagutredningen dokumentere at utbyggingen ikke fører til økt ulempe eller risiko for tredjepart.

Dersom tiltaksområdet kan være utsatt for overvann eller medføre at overvann gir økt ulempe eller risiko for tredjepart, må en fagkyndig utrede fagtemaet og foreslå mulige risikoreduserende tiltak. Utredningen skal følge metodikken og krav til kompetanse gitt [NVE veileder nr. 4/2022](#).

Vurdering av klimatilpasning

Driva Kraftverk DA må utforme tiltaket på en slik måte at de er tilpasset et fremtidig klima. Denne vurderingen må gjøres i samarbeid med den som utreder hydrologisk grunnlag. Det er utarbeidet fylkesvise klimaprofiler som beskriver hvordan klimaendringer vil påvirke ulike deler av Norge. Se klimaservicesenter.no og informasjon hos [Miljødirektoratet om klimatilpasning](#). Høye alternativer for nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn ved utforming av tiltak.

Driva Kraftverk DA skal beskrive elementer i utbyggingsområdet som bidrar til naturlig flomdemping, redusert risiko for skred eller naturlig lagring av klimagasser, f.eks. naturlig elvemorfologi, kantvegetasjon, våtmark, skog eller annen natur med tilsvarende funksjon. Driva Kraftverk DA skal videre beskrive tiltakets konsekvenser for områdets naturlige evne til å dempe virkningene av forventede klimaendringer.

Driva Kraftverk DA skal beskrive aktuelle tiltak for klimatilpasning for de ulike utbyggingsalternativene. Dette kan både være tiltak for å begrense mulige skader og ulemper, og tilpasninger for å utnytte mulige fordeler ved forventede klimaendringer. Dersom naturbaserte løsninger velges bort, skal dette begrunnes, jf. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5 Krav til fagutredningene

5.1 Overordnede krav til fagutredningene

Fagutredningene skal oppfylle kravene i kapittel 5 i forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften), herunder:

Innhold og omfang

Konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses det aktuelle tiltaket, og være relevant for de beslutninger som skal tas. Fagutreder skal begrunne tilpasninger og avvik fra standardisert metodikk og andre krav i utredningsprogrammet.

Bruk av eksisterende informasjon

Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes.

Krav ved innhenting av ny informasjon

Dersom kunnskapsgrunnlaget er for mangelfullt til å kunne vurdere virkninger av tiltaket, skal det gjennomføres nødvendige feltbefaringer og kartlegginger til egnet tid på året.

Utredningen skal oppgi befaringsstidspunkt (datoer) og -rute, eller dekningskart, for undersøkte områder. Det skal tas bilder under feltbefaring eller kartlegging som viser viktige miljøverdier, konfliktpunkter eller annen beslutningsrelevant informasjon.

Krav til metodikk

Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk. NVE legger til grunn metodikken i Riksantikvaren og Miljødirektoratet sin håndbok om konsekvensutredninger for klima og miljø ([M-1941](#)), og Statens vegvesen sin håndbok ([V712](#)) for de temaene der det er spesifisert i utredningsprogrammet. Vi stiller enkelte krav i utredningsprogrammet som kommer i tillegg til kravene i håndbøkene. Fagutrederne må se til håndbøkene for utfyllende beskrivelse av metodikkene.

Krav til kompetanse

Personer med relevant og tilstrekkelig faglig kompetanse skal utføre fagutredninger og feltundersøkelser. Det må framgå hvem som har utarbeidet utredningene og utført feltundersøkelsene, og hvilken relevant kompetanse personen(e) har.

Beskrivelse av metode og usikkerhet

Konsekvensutredningen skal inneholde en metodebeskrivelse. Metodebeskrivelsen skal omfatte utfordringer, tekniske mangler og kunnskapsmangler, samt viktige usikkerhetsfaktorer ved utredningen, herunder i datagrunnlaget. Avvik fra metodikk og andre krav i utredningsprogrammet skal begrunnes.

Beskrivelse av tiltaket og utbyggingsalternativer

Konsekvensutredningen skal inneholde et sammendrag av tiltaksbeskrivelsen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Beskrivelse av nullalternativet

Konsekvensutredningen skal beskrive nåværende miljøtilstand, og hvordan miljøtilstanden vil utvikle seg ved gjennomføring av andre vedtatte planer og tiltak, dersom det omsøkte tiltaket ikke blir bygd (nullalternativet). Nullalternativet utgjør referansesituasjonen ved vurdering av konsekvenser av det omsøkte tiltaket.

Vurdering av tiltakets virkninger

Konsekvensutredningen skal omfatte positive, negative, direkte, indirekte, midlertidige, varige, kortsiktige og langsiktige virkninger av tiltaket. Ved vurdering av tiltakets konsekvenser skal fagutreder legge til grunn varige virkninger for det enkelte fagtema. Midlertidige virkninger i anleggs- og eventuelt driftsfase skal beskrives separat. Hvorvidt virkningene er varige eller midlertidige, avhenger av hva som er påvirket og hvor lang tid det tar å gjenopprette den opprinnelige tilstanden. Fagutreder må vurdere hvorvidt virkningene er varige eller midlertidige, og redegjøre for vurderingen i rapporten. Ved flere alternativer, skal utbyggingsalternativenes konsekvenser for det enkelte fagtemaet sammenlignes.

NVE ber om at utredningen også framhever nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet dersom disse blir vesentlig berørt. Dette er for å synliggjøre om planene gir grunnlag for innsigelse etter [rundskriv T-2/16](#).

Forebygging av virkninger

Konsekvensutredningen skal beskrive mulige tiltak for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige virkninger både i anleggs- og driftsfasen. Det skal framgå i hvilken grad tiltakene kan endre fastsatt konsekvensgrad. Beskrivelsen skal også omfatte planlagte, og forslag til, overvåkningsordninger.

Vurdering av samlede virkninger

Fagutreder skal vurdere samlede virkninger av tiltaket for det enkelte fagtema i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet. Fagutreder skal vurdere samlede virkninger av planer og tiltak innenfor Trollheimen reinbeitedistrikt.

Kildehenvisninger og informasjonskilder

Fagutreder skal referere og sammenstille alle kilder som er brukt i utredningen i en kildehenvisning eller referanseliste. Håndbøkene M-1941 og V712 oppgir fagkilder og offentlige databaser for flere fagtemaer. På [NVEs nettside](#) har vi en oversikt med et utvalg av fagrapporter. Vi viser også til Kartkatalogen (geonorge.no) for nedlastning av offentlige data.

Registrering av innsamlede data

Fagutreder skal systematisere innsamlede data i samsvar med foreliggende standarder, og gjøre dem tilgjengelige for offentlige myndigheter eller legge dem inn i offentlige databaser der det er lagt til rette for dette (se [M-1941](#)).

Bruk av kart

Fagutredningene skal inneholde illustrasjoner, bilder og kart som tydelig viser all nødvendig arealbruk, inngrep, fotostandpunkter og visuelle konsekvenser av tiltaket. Tiltaket, med alle

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

utredede utbyggingsalternativer, skal tegnes inn på verdikart for det enkelte fagtemaet for å tydeliggjøre konfliktpunkter. Kartene skal ha god bakgrunn, hensiktsmessig målestokk, sentrale stedsnavn og lesbar tegnforklaring. Se [våre krav til kart](#) i NVEs digitale veileder og krav i anerkjent metodikk.

5.2 Naturmangfold på land

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav og presiseringer:

Kartlegging

Det skal gjennomføres feltkartlegging av naturmangfold etter gjeldende metodikk, med særlig vekt på arter og naturtyper som blir påvirket av endret vannføring eller direkte arealbeslag. Spesifikt skal det kartlegges for vanntilknyttede arter av fugl, fuktighetskrevenne lav- og mosearter, rødlistearter og rødlistede og/eller utvalgte naturtyper og langs Driva nedstrøms Festa, langs Gresjo, Renndøla og Sandvikelva. Områder som blir beslaglagt av fysiske inngrep skal oppsøkes og kartlegges for rødlistearter og rødlistede og/eller utvalgte naturtyper.

Utredningen skal inneholde en vurdering av usikkerhet og potensial for ytterligere naturverdier enn det som er påvist. Dersom ikke hele området som blir berørt av tiltaket er kartlagt, skal dette begrunnes.

Områdebeskrivelse og naturgrunnlag

Utredningen skal gi en overordnet naturfaglig beskrivelse av berørte naturområder, med vekt på naturgrunnlaget, hovedtyper av natur, tidligere inngrep og andre karakteristiske trekk ved området.

Verneområder

Utredningen skal inkludere en grundig gjennomgang av de definerte verneverdiene for hvert verneområde som blir berørt av tiltaket. Dette inkluderer Trollheimen landskapsvernområde, Innerdalen landskapsvernområde, Oppdølstranda naturreservat, Gråura naturreservat og Ålvundvassdraget som vernet vassdrag. For utredningen av det vernede vassdraget viser vi til kap. 2.2 – *Forholdet til Verneplan for vassdrag*. Dersom det er andre kjente eller foreslåtte verneområder som kan bli påvirket av tiltaket skal disse inkluderes. Driva Kraftverk DA skal vurdere hvilke verneverdier som blir påvirket av tiltaket for hvert enkelt verneområde, og vurdere konsekvensen av dette. Utredningen av verneområder skal ses i sammenheng med andre relevante fagtema, inkludert *Landskap*, *Friluftsliv* og *Naturmangfold i vann*.

Inngrep i landskapsvernområdene som er i strid med verneforskriftene krever dispensasjon fra Verneområdestyret for Trollheimen. Slike inngrep kan ikke gjennomføres uten dispensasjon, selv om det foreligger en konsesjon etter vassdragslovgivningen. NVE ber derfor Driva Kraftverk DA om å starte prosessen med å søke dispensasjon hos Verneområdestyret i Trollheimen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Naturtyper

[Miljødirektoratets kartleggingsinstruks](#) og NiN-app skal benyttes for kartlegging av naturtyper på land. Driva Kraftverk DA eller nøkkelperson i kartleggingsoppdraget må på forhånd [melde inn](#) området som skal kartlegges for naturtyper til Miljødirektoratet. Utredningen skal redegjøre for skjønnsmessige vurderinger som ligger til grunn for kartleggingen, som ikke kommer fram av lokalitetens beskrivelse av tilstand, naturmangfold eller usikkerhet. Dette inkluderer skjønnsmessige vurderinger som ligger til grunn for kartlagte naturtyper, og for naturområder som av ulike grunner ikke ble vurdert til å utgjøre naturtype(r), der det er relevant.

I alle områder hvor det skal gjøres midlertidige eller permanente fysiske inngrep skal virkningene på naturtyper konsekvensutredes. Langs elver som får redusert vannføring skal det legges vekt på områder som kan bli påvirket av redusert vannføring og luftfuktighet, spesielt områder med potensial for flommark, bekkekløfter og elveører.

Fagutrederne skal gjøre en vurdering av om det er potensial for at det finnes naturtyper som er kommet inn på rødlista for naturtyper i 2025, og som ikke fanges opp i kartlegging etter Miljødirektoratets instruks.

Arter og deres økologiske funksjonsområder

Arter og økologiske funksjonsområder omfatter i hovedsak arter av nasjonal stor forvaltningsinteresse, og områder de er avhengig av i hele eller deler av livssyklusen.

Det skal fokuseres spesielt på vanntilknyttet og/eller bakkehekkende fugl, fuktighetskrevenne lav- og mosearter, høstbare viltarter og øvrige rødlistearter som kan bli påvirket av midlertidige eller permanente arealbeslag eller endret vannføringsregime.

Utredningen skal avgrense økologiske funksjonsområder for påviste eller mulige forekomster av rødlistede og vassdragstilknyttede arter.

Hekkeplasser for vanntilknyttede fugler skal kartlegges. Det skal vurderes hvordan foreslått minstevannføring og endrete reguleringsgrenser kan påvirke økologiske funksjonsområder for vanntilknyttede fugler.

Det er særlig viktig å kartlegge funksjonsområdene til arter med spesifikke habitatkrav eller med begrenset forekomst, men avgrensning av større funksjonsområder for alminnelige arter kan også gi nyttig informasjon. Utreder kan avgrense økologiske funksjonsområder basert på potensial for arter, selv om artene ikke er påvist. [NVE rapport nr. 50/2017](#) og [NVE ekstern rapport nr. 21/2022](#) gir utfyllende beskrivelse av verdifulle livsmiljøer langs vassdrag.

Sensitive artsdata skal maskeres tilstrekkelig, eller vedlegges separat og merkes med «unntatt offentlighet».

Landskapsøkologiske sammenhenger

Landskapsøkologiske sammenhenger kan gjerne overlappe og omfatte flere naturtyper, økologiske funksjonsområder eller geotoper. Verdsetting av landskapsøkologiske sammenhenger er en skjønnsmessig vurdering. Det er viktig å begrunne verdsettingen, slik at det tydelig kommer fram hvilke kriterier og verdier det er lagt vekt på. Særlig relevant er en

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vurdering av sammenhengende kantvegetasjon langs berørte elvestrekninger, og bekkekløftene som påvirkes av tiltaket.

Geologisk mangfold

Landformer skal kartlegges etter DN-håndbok 13, der resultater fra fjernmåling ikke er tilgjengelig. Særlig relevant er en vurdering av Innerdalen og israndavsetningen på tvers av Sunndalen ved Gikling/Faleøyen.

Merk at [rødlista for naturtyper](#) inneholder flere nær truede og truede landformer. Vi gjør også oppmerksom på at enkelte landformer har samme navn som naturtyper på land og i vann etter DN-håndbok 13, og som nøkkelbiotoper etter miljøregistrering i skog (MiS). Fagutreder skal verdsette landformens geologiske kvaliteter under registreringskategorien geologisk mangfold, og landformens eventuelle biologiske kvaliteter under øvrige relevante registreringskategorier.

Fremmede arter

Utredningen skal gi oversikt over forekomster av fremmede arter med stor risiko for å spre seg og påvirke biologisk mangfold negativt som følge av tiltaket. Risikoen kan være knyttet til feil massehåndtering, eller til artenes evne til å kolonisere områder der vegetasjon er fjernet i forbindelse med tiltaket.

Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak skal foreslås og vurderes der hvor utredningen viser at prosjektet kan gi negative konsekvenser for naturmangfold. [Tiltakshierarkiet](#) i Miljødirektoratets Veileder for Klima- og miljøhensyn i arealplanlegging skal legges til grunn for å vurdere tiltakene. Utredningen skal drøfte usikkerhet knyttet til effekten av avbøtende tiltak. Dette er særlig relevant ved vurdering av størrelse på minstevannføringer. Se også krav til visualiseringer av minstevannføringer i kapittel 5.3.

Koordinering med andre fagutredninger

Flere arter og naturtyper forekommer både på land og i vann, eller i overgangen mellom land og vann. Det kan være aktuelt å kartlegge arter og naturtyper på land og i vann i sammenheng, eller separat. Redegjør kort for valg av inndeling. Se håndbok M-1941 for avgrensning mot utredning av landskap, kulturmiljø og naturressurser.

5.3 Naturmangfold i vann og vannmiljø

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav og presiseringer:

Kartlegging

Fagutreder skal gjennomføre nye feltundersøkelser av berørte fisk- og ferskvannsorganismer og deres funksjonsområder, samt supplerende vannprøvetaking som grunnlag for klassifisering av miljøtilstand. Utredningen skal inneholde en vurdering av usikkerhet og

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

potensial for ytterligere naturverdier enn det som er påvist. Dersom ikke hele området som blir berørt av tiltaket er kartlagt, skal dette begrunnes.

Fagutreder skal kartlegge fisk- og ferskvannsorganismer i henhold til i Norsk Standard; NS 9455:2015 med underliggende metodestandarder. Som en del av kartleggingen er det viktig å undersøke bestandsdynamiske parametere som tetthet, aldersfordeling, vekst, grad av rekruttering med mer. Fagutreder skal hente inn informasjon om biologiske kvalitetselementer som er relevante for klassifisering av miljøtilstand.

Oppstrøms fiskesperra i Driva er det ikke mulig å vurdere de bestandsdynamiske parameterne for anadrom fisk. Utredningen må derfor se til historisk informasjon. Det skal gjøres en fysisk kartlegging av tilgjengelige gyteplasser og vandringshindre som kan bli påvirket av tiltaket. Det skal også vurderes om det er habitatområder som forventes å forringes som følge av endrete sedimentasjonsforhold.

Områdebeskrivelse og naturgrunnlag

Utredningen skal gi en overordnet naturfaglig beskrivelse av berørte elvestrekninger, med vekt på elvetytologi, hovedtyper av vassdragstilknyttet natur, tidligere inngrep og andre karakteristiske trekk.

Naturtyper i vann

DN-håndbok 13 skal benyttes ved kartlegging av naturtyper i vann, i påvente av nye NiN-baserte kartleggingsinstrukser. Vi gjør oppmerksom på at flere av naturtypene etter DN-håndbok 13 tilsvarer landformer på rødlista for naturtyper (f.eks. delta, kroksjø, meander mfl.). Fagutreder skal verdsette landformenenes geologiske kvaliteter som del av geologisk mangfold under naturmangfold på land. Merk også at naturtyper etter DN-håndbok 13 kan overlappe med eller omfatte økologiske funksjonsområder for fisk og ferskvannsorganismer.

Arter og økologiske funksjonsområder i vann

Registreringskategorien omfatter i hovedsak vannlevende arter av nasjonal stor forvaltningsinteresse og områder de er avhengige av i hele eller deler av livssyklusen. Utredningen skal beskrive vandrings-, gyte-, oppvekst- og leveområder for alle beslutningsrelevante arter i influensområdet. Laks, sjørørret, ål og røye skal omtales spesielt. Driva er et nasjonalt laksevassdrag, og alle virkninger av tiltaket som kan forventes å gi negativ effekt for laksen i vassdraget skal beskrives. Tiltakets konsekvenser skal vurderes opp mot beskyttelsesordningen for nasjonale laksevassdrag beskrevet i tabell 6.1 i [St.prp. nr. 32 \(2006-2007\) - regjeringen.no](https://www.st.prp.nr.32).

Fagutreder skal beskrive konektivitet mellom habitattyper, og eventuelle vandringshindre. Vandringshindrene skal kartfestes og fotograferes. Det er særlig viktig å kartlegge funksjonsområdene til arter med spesifikke habitatkrav eller med begrenset forekomst, men avgrensning av større funksjonsområder for alminnelige arter kan også gi nyttig informasjon. Fagutreder kan avgrense økologiske funksjonsområder basert på potensial for arter, selv om artene ikke er påvist. Dette skal gjøres for alle vassdrag som berøres av tiltaket. Sensitive

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

artsdata skal maskeres tilstrekkelig, eller vedlegges separat og merkes med «unntatt offentlighet».

Det skal gjennomføres eDNA-analyser fra Driva, Gjevilvatnet, Gresjo, Sandvikselva og Langvatnet slik det er beskrevet i Driva Kraftverk DAs eget forslag til utredningsprogram. Resultatene fra analysene skal brukes til å vurdere konsekvenser for bunndyrsamfunn ved de påvirkede vannforekomstene, og til å vurdere risiko for spredning av patogener og parasitter fra Driva til Gjevilvatnet.

Ved vurderingen av tiltakets påvirkning, skal det gjøres en vurdering av om endringer i vanntemperatur og vannføring/vannstand kan påvirke rekrutteringsforhold (tetthet og vekst av fiskeunger), føre til konsekvenser for fiskevandring, eventuell fare for gassovermetning, og risiko for spredning av fremmede arter. Det skal også vurderes om endret sedimenttransport som følge av pumping av vann fra Festa kan føre til forringelse av habitatkvalitet nedstrøms Festa.

Miljøtilstand og miljømål for berørte vannforekomster

Klassifiseringsveileder 02:2018 er anerkjent metodikk for klassifisering av økologisk og kjemisk tilstand i vann i henhold til vannforskriften. Utredningen skal beskrive tiltakets virkninger på kvalitetselementer, og vurdere om tiltaket kan forringe vannforekomstene til en lavere tilstandsklasse eller påvirke miljømåloppnåelse. Dersom det er sannsynlig at vannforekomster kan bli utpekt som sterkt modifisert (jf. SMVF-veileder 2014), anses dette som en forringelse. Utredningen skal gi grunnlag for NVEs vurdering av om vannforskriftens § 12 kommer til anvendelse.

Vannforekomstene i Toåa er godkjent med miljømål som kan medføre krafttap, og foreslått tiltak for å bedre miljøtilstanden er slipp av minstevannføring/miljøbasert vannføring. NVE vil be Driva Kraftverk DA kommentere kravene om vilkårsrevisjon i et eget brev. Driva Kraftverk DA skal gjøre en vurdering av hvordan prosjektet kan samordnes med tiltak for å forbedre miljøtilstanden i Toåa.

Naturmangfold i sjø

I sjø skal det legges vekt på OSPARs liste over truede og/eller minkende habitater samt gyte- og vandringsområder for fisk. I området hvor det planlegges nytt utløp til fjorden skal det gjennomføres visuell kartlegging med ROV av bunnforhold, spesielle naturtyper etter metodikken i DN-håndbok 19 (Kartlegging av marint biologisk mangfold) og tangsamfunn etter Veileder 02:2018 (Veileder for klassifisering av miljøtilstand i kyst- og ferskvann). I øvrige deler av fjordsystemet skal informasjon fra offentlige databaser om arter, gyteområder og naturtyper legges til grunn. Tiltakets konsekvenser for marint naturmangfold og vannmiljø skal utredes for anleggs- og driftsfasen. Kartlegginger skal utføres i henhold til NS-EN 16260:2012. Fjernstyrt undervannsfarkost (ROV) skal være utstyrt med laser for å muliggjøre tetthetsestimat.

Effektene av sjødeponiet skal visualiseres, og bilder av det aktuelle området skal vedlegges konsesjonssøknader. Fagutrederne må beskrive artssamfunnet og verdiene i det aktuelle området, og vurdere konsekvensene for disse.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Utredningen skal inneholde en vurdering av plassering, retning og dykking av utløpsløsningen, og hvilken påvirkning dette vil ha for fisk og miljøtilstand i fjorden.

Det skal gjøres en vurdering av hvordan ferskvannstilførselen til fjorden vil bli endret som følge av tiltaket, og hvordan dette kan påvirke det marine naturmangfoldet. Konsekvenser for strømningsforhold og vannkvalitet skal vurderes og eventuelle usikkerheter beskrives. Forventede effekter for vandring av anadrom fisk inn og ut av fjordsystemet skal utredes. Dette skal vurderes opp mot beskyttelsesordningen for nasjonale laksefjorder i [St.prp. nr. 32 \(2006-2007\) - regjeringen.no](#).

Fremmede ferskvannsorganismer

Utredningen skal gi oversikt over forekomster av fremmede arter med stor risiko for å spre seg og påvirke biologisk mangfold negativt som følge av tiltaket. Det er særlig relevant å vurdere om pumping av vann fra Festa til Gjevilvatnet kan føre til at *Gyrodactylus salaris* overføres til Gjevilvatnet. I dag er det ikke lov å overføre vann fra anadrom strekning, på grunn av smittefare for *Gyrodactylus salaris*. Utredningen må allikevel vurdere hvordan føre-var-prinsippet skal legges til grunn og anvendes etter en eventuell friskmelding.

Utredningen skal også vurdere sannsynlighet og konsekvens for spredning av andre fremmede ferskvannsorganismer fra Driva til Gjevilvatnet, samt for overføringen av Langvatnet.

Avbøtende tiltak

Utredningen skal inneholde en grundig vurdering av avbøtende tiltak, inkludert ulike størrelser på minstevannføring. Som grunnlag for vurderingen av behov for og størrelse på minstevannføring, skal fagutredningen inkludere visualiseringer, fotografier eller fotomontasjer (eventuelt video) av ulike tallfestede vannføringer, så langt det er mulig. Fotostandpunktene skal kartfestes.

Vurderingen av avbøtende tiltak skal ta utgangspunkt i [Tiltakshierarkiet](#).

Koordinering med andre temaer

Flere arter og naturtyper forekommer både på land og i vann, eller i overgangen mellom land og vann. Det kan være aktuelt å kartlegge arter og naturtyper på land og i vann i sammenheng, eller separat. Redegjør kort for valg av inndeling.

Utredningen av vannmiljø dekker forurensning av vann, mens fagutredning for forurensning dekker luft- og grunnvannsforurensning og støy. Utredningene må sees i sammenheng ved tiltak som planlegges i områder med forurenset grunn. Der vannforekomstene benyttes som drikkevannskilder eller til næringsmiddelproduksjon, jordbruksvanning og prosessvann, bør utredningen koordineres med fagutredning av naturressurser.

5.4 Kulturmiljø

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Utredningen skal beskrive kulturminner og kulturmiljøer i tiltaks- og influensområdet, og hvordan tiltaket kan påvirke disse ved direkte inngrep og indirekte virkninger som eksempelvis visuelle virkninger.

Det skal gis en oversikt over følgende innenfor influensområdet:

- kjente automatisk fredede kulturminner
- vedtaksfredede kulturminner
- nyere tids kulturminner
- samiske kulturminner (materielle og immaterielle)
- NVEs listeførte kulturminner

For utredningen av samiske kulturminner skal fagutrederne ha formelt dokumentert kompetanse innen samisk kultur og historie.

Relevante kulturminnemyndigheter skal kontaktes for vurdering av potensial for forekomst av automatisk fredede kulturminner i influensområdet (inkl. i sjø) og behov for befaringer eller § 9-undersøkelser.

Dersom det eksisterer relevante data for tiltaks- og influensområdet, skal disse benyttes i utredningen (eksempelvis LIDAR, multistråleekkolodd/sidesøkende sonar (i sjø) og foto/video).

Hvis eksisterende kunnskapsgrunnlag ikke er tilstrekkelig, skal det innhentes ny kunnskap og gjøres en fagkyndig vurdering som dokumenterer metoder, funn og usikkerhet.

Områder med potensial for funn av automatisk fredede kulturminner skal markeres i kart.

Utredningen bør ses i sammenheng med landskapsutredningen når det gjelder vurderinger av tiltakets form/skala samt visuelle nær- og fjernvirkninger.

5.5 Friluftsliv

Utredningen skal beskrive naturkvaliteter, kulturkvaliteter, landskapskvaliteter, visuelle kvaliteter og annet som kan tenkes å ha betydning for naturopplevelsen i området. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal følge metodikken i KU-veileder for klima og miljø (M-1941). Se også generelle krav til utredningen i kap. 5.1.

Områdets egnethet for friluftsliv skal vurderes ut fra bl.a. tilgjengelighet, hvilke aktiviteter som kan utøves, lokalisering m.m. Det skal gjøres rede for dagens bruk av området. Dette inkluderer en beskrivelse av hvem som bruker det, hvilke aktiviteter som foregår, om området gir adkomst til andre områder av betydning for friluftsliv og om området er en del av et større friluftsområde. Kunnskapen skal innhentes gjennom samtaler med offentlige myndigheter, organisasjoner, grunneiere og lokale ressurspersoner. Det tas utgangspunkt i kartlegging/verdisetting av friluftsområder foretatt av Oppdal og Sunndal kommuner, etter metodikken i Miljødirektoratets veileder M98-2013.

Det skal gjøres en egen vurdering av hvordan endret vannføring i fiskesesongen vil påvirke fiskeutøvelsen i ulike deler av elva. Dette skal gjøres av personer med erfaring fra laksefiske og det skal innhentes informasjon fra lokale fiskere og grunneiere.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Konsekvenser av tiltaket for friluftsliv skal vurderes for anleggs- og driftsfasen. Mulige avbøtende tiltak i forhold til de eventuelle negative konsekvensene som kommer fram skal vurderes, herunder eventuelle justeringer av tiltaket.

Friluftsliv vil ofte være tilknyttet områdets landskap, natur- og kulturmiljø og muligheter for jakt og fiske (naturressurser). Utredningen av friluftsliv bør derfor bygge på informasjon fra utredningene av disse fagtemaene. Dersom tiltaket kan føre til støy eller annen forurensning, eller endringer i naturmangfoldet som kan ha betydning for naturopplevelsen, kan det være aktuelt å bygge på fagutredningene av disse temaene.

5.6 Reiseliv

Se generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Utredningen skal redegjøre for dagens reiseliv i området. Den skal beskrive de mest sentrale områdene for reiseliv i regionen og synliggjøre reiselivets bidrag til verdiskaping og sysselsetting. Utredningen skal redegjøre for reiselivsaktiviteter og -aktører og turistanlegg (hoteller, campingplasser) i influensområdet. Viktige attraksjoner eller områder for reiselivet, som eksempelvis særlig viktige landskapsområder og turistattraksjoner, skal beskrives og framstilles på kart sammen med tiltaket. Særlig relevant er det å vurdere padleaktørene i Driva, reiselivsaktørene i Storlidalen og i Innerdalen.

Områdets verdi for reiseliv skal vurderes basert på dagens bruk, bidrag til verdiskaping og sysselsetting, eksisterende planer, og ut fra områdets egnethet og potensial for nye eller videreutvikling av eksisterende reiselivsaktiviteter. Det bør framgå i hvilken grad området har betydning for reiselivet i lokal, regional, nasjonal eller internasjonal sammenheng. Benytt kriterier for verdivurdering i Olje- og energidepartementets [Retningslinjer for små vannkraftverk](#) (tabell 7).

Konsekvensene for reiselivet skal vurderes ut fra hvordan utbyggingen vil kunne påvirke verdien av området for reiselivet, og dermed verdiskaping og sysselsetting. Det er konsekvenser for bruksverdien av området for reiselivet som skal vurderes, herunder om tiltaket kan endre omfanget av aktiviteter, bruk eller bruksmuligheter for reiselivsnæringen. Konsekvenser for landskap, naturmangfold og kulturmiljø vurderes i egne fagutredninger. Det skal legges til grunn at Driva er friskmeldt for *Gyrodactylus salaris*, og vurdering av økonomiske virkninger for reiselivet må ha dette som utgangspunkt.

Vurder mulige tiltak for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige virkninger for reiselivet i både anleggs- og driftsfasen.

Relevante opplysninger skal innhentes fra lokale og regionale reiselivsaktører. Møre og Romsdal og Trøndelag fylkeskommuner, NHO Reiseliv og Innovasjon Norge kan også gis mulighet til å supplere kunnskapsgrunnlaget.

Der reiselivet er knyttet til friluftsliv, landskap, kulturmiljø, naturmangfold eller naturressurser (jakt og fiske), skal utredningen bygge på informasjon fra de respektive fagutredningene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5.7 Landskap

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Landskapet i influensområdet skal beskrives, og landskapselement som fosser og stryk skal omtales. Utredningen skal inkludere bilder som støtte til den tekstlige beskrivelsen. Det skal lages visualiseringer som viser hvordan planlagte anlegg vil se ut i landskapet, og de landskapsmessige konsekvensene av anleggsarbeidene. Visualiseringene skal gi et representativt bilde av tiltaket, sett fra ulike steder hvor mennesker oppholder seg. Aktuelle standpunkt kan være ved bebyggelse, ferdselsårer, særlig viktige friluftslivsområder, turisthytter, turistattraksjoner og kulturmiljøer. Oppdal og Sunndal kommune skal kontaktes for valg av standpunkter.

Den landskapsmessige virkningen av redusert vannføring og utvidet reguleringshøyde skal utredes. Det skal lages visualiseringer eller dokumenteres med fotografier hvordan magasinene og elvene framstår ved ulike vannføringer/vannstand (foreslåtte minstevannføring, ved middelvannføring og flomvannføringer).

Fotostandpunkt og -retning må vises på kart. Visualiseringene skal utføres som fotomontasjer og/eller digital 3D-visualisering.

Det skal gjøres en vurdering av de konkrete landskapsverdiene innen landskapsvernområdene Innerdalen og Trollheimen, og tiltakets virkninger på disse skal drøftes. Dette skal gjøres i sammenheng med utredningen av verneområder.

Driva Kraftverk DA skal utarbeide en massehåndteringsplan som tydelig beskriver volum av masser som tas ut, areal, størrelse og høyder på deponiområder, alternative bruksområder for massene, og økonomiske virkninger og klimavirkninger av de ulike alternativene, inkludert transportbehov.

Utredningen skal inkludere en vurdering av avbøtende tiltak i anleggs- og driftsfasen.

Utredningen bør koordineres med fagutredningene av kulturmiljø, friluftsliv og naturmangfold for å innhente informasjon som beskriver helhet, visuell karakter og overordnede strukturer.

5.8 Naturressurser

Utredningen skal følge metodikken i håndbok V-712, med unntak av skogbruk, samisk næringsutøvelse og marine ressurser. Kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Jordbruk, skogbruk og utmarksressurser

Utredningen skal beskrive landbruksaktiviteten i jordbruks-, skogbruks- og utmarksområder som kan påvirkes av tiltaket. På bakgrunn av arealressurskart (AR5) skal det gis en samlet oversikt over berørt areal fordelt på type jordbruksareal og skogbonitet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tap av dyrka og dyrkbar jord, beite og skogbruksareal skal beregnes for hver driftsenhet. Videre skal konsekvensene for jordbruk, skogbruk og bruk av utmark beskrives for hver driftsenhet, med fokus på driftsulemper i både anleggs- og driftsfasen. I utredningen av konsekvenser for dyrka og dyrkbar jord skal Norsk Landbruksrådgivnings veileder [Jordmasser – fra problem til ressurs](#) legges til grunn.

Registrerte forekomster av naturressursene skal vises på kart sammen med tiltaket.

Redegjørelsen av jakt- og fiskeinteressene skal beskrive:

- viltforekomster i området og hvordan disse utnyttes
- hvordan fiskeressursene utnyttes (inkludert avkastning)
- om det finnes viktige fiskeplasser og andre tilrettelagte forhold, fisketrapper eller andre biotopjusterende og kultiverende tiltak av noe omfang i området
- hvordan fisket er organisert

I tillegg til påvirkningene nevnt i håndbok V712, kan det være aktuelt å vurdere om tiltaket fører til tap av gjerdeeffekt, barrierevirkninger eller endringer i dreneringsevne, i anleggs- og driftsfasene. Spesifikt skal det vurderes om endret vannstand i Gjevilvatnet og Driva kan føre til endrete fuktighetsforhold for nærliggende jordbruksområder.

Mineralressurser

Eventuelle mineraler og masseforekomster, herunder sand, grus og pukk, i området skal beskrives kort. Forekomstenes lokalisering og størrelse skal komme frem av beskrivelsen. Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard skal kontaktes for å avklare forholdet til mineralloven, da uttak av masser over 10 000 m³ er konsesjonspliktig.

Samisk næringsutøvelse (ekskludert reindrift)

Samisk næringsutøvelse som fangst, fiske, andre høstingsaktiviteter og utmarksbruk skal beskrives. Reindrift utredes som eget tema (se kapittel 5.9). Tiltakets virkninger for nærings- og kulturutøvelsen skal beskrives. Det skal framgå om tiltaket isolert, eller som følge av samlede virkninger, kan påvirke grunnlaget for næringsutøvelsen i nåtid og framtid i strid med Grunnloven § 108, FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter § 27 og ILO-konvensjon nr. 169. Informasjon skal innhentes fra Trollheimen reinbeitedistrikt.

Ferskvannsressurser

Vannressurser er her avgrenset til ferskvann og gjelder drikkevannskilder, vann til næringsmiddelproduksjon, jordbruksvanning og prosessvann. Det omfatter både overflatevann og grunnvann.

Utredningen skal beskrive ferskvannsressursene i influensområdet. Dette inkluderer eksisterende og planlagte drikkevannsuttak fra overflatekilder og grunnvann, uttak til gårdsdrift og industriprosessvann. Den skal også redegjøre for vannuttak til akvakultur og kraftproduksjon, men disse vannuttakene skal ikke inngå i verdivurderingen. Driva Kraftverk DA skal ta kontakt med Hydro Sunndal Aluminium, for å få innspill på deres vannbehov.

I tillegg til påvirkningene nevnt i håndbok V712, skal fagutreder i samråd med den som utreder hydrologisk grunnlag vurdere om endret vannføring/vannstand vil føre til endret

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

grunnvannstand og hvordan dette i så fall vil påvirke vegetasjon, jord- og skogbruk og eventuelt grunnvannsuttak. Fagutreder skal også vurdere faren for og virkningene av utilsiktet drenering av grunnvann og overflatevann.

Fiskeri og marine ressurser

Fiskeriaktiviteten i området skal beskrives, herunder arealbruk (for eksempel intensiv bruk til fiskeri og låssettingsplasser) og type redskap som benyttes. Gyte- og vandringsområder for fisk, samt de aktuelle artenes gyteperioder skal oppgis. Fangstart og -mengde bør oppgis dersom tiltaket krever større arealbruk i sjø.

Informasjon kan hentes fra Fiskeridirektoratets database Yggdrasil og kontaktpersoner i lokale fiskerlag. Utredningen skal også bygge på annen relevant informasjon fra øvrige fagutredninger, som utredningen av naturmangfold i vann/sjø.

Utredningen av marine ressurser skal beskrive dagens situasjon. Fagutreder må kartlegge marine ressurser i berørte fjordområder, og utnyttelsen av disse. Dette innebærer blant annet å innhente opplysninger om omfang av fiske og fiskeoppdrett i berørte områder, og om annen næringsvirksomhet med basis i marine ressurser som kan bli berørt av tiltaket.

Dersom områder av stor betydning i næringssammenheng berøres, skal det redegjøres for hvilke konsekvenser tiltaket medfører for utnyttelsen av de marine ressursene. Aktuelle områder kan være lokale gyte- og oppvekstområder, lokale fiskefelt, kaste- og låssettingsplasser, områder hvor det drives oppdrettsvirksomhet og områder med tareskog. Konsekvensene av endret ferskvannstilførsel til fjorden skal vurderes for akvakulturanlegget 12917 Sjølseng.

Utredningen skal også vurdere behovet for avbøtende tiltak, og eventuelt gi forslag til disse.

Koordinering med andre temaer

Utredningen skal bygge på relevant informasjon fra andre aktuelle fagutredninger. For ferskvannsressurser er fagutredningen for hydrologisk grunnlag og særlig delutredning av grunnvann relevant. For fiskeri og marine ressurser er fagutredningen for naturmangfold i vann særlig relevant.

5.9 Reindrift

Utredningen skal følge metodikken i håndbok V712, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Fagutrederne som gjennomfører utredningen skal ha dokumentert reindriftsfaglig kompetanse. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Reindriftnæringens arealbruk i influensområdet skal beskrives basert på reindriftskart og gjeldende distriktsplan. Det skal redegjøres for dagens reindrift i området (omfang, antall utøvere mm.). Særverdiområder og minimumsbeiter skal beskrives og vises på kart. Områdets funksjon og verdi sett i forhold til hele reinbeitedistriktet skal vurderes.

Reindriftsforvaltningen og Trollheimen reinbeitedistrikt skal kontaktes for supplerende og oppdatert informasjon. Erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap skal likestilles med formell fagkunnskap om temaet. Ved behov skal det gjennomføres befarings.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Årstidsbeiter, kalvingsområder, trekk- og flyttleier samt viktige reindriftsanlegg skal vises på kart sammen med tiltaket.

Det skal gis en kortfattet oppsummering av eksisterende kunnskap om mulige virkninger av vannkrafttiltak for rein. Dette kan blant annet være virkninger av tiltaket i seg selv, menneskelig ferdsel, og virkninger knyttet til arealbeslag.

Utredningen må fastslå størrelsen på og vurdere virkningen av direkte beitetap og eventuelt tap av særverdiområder og minimumsbeite. Tap av områder som følge av eventuelt økt menneskelig ferdsel skal inkluderes.

Det skal vurderes hvordan tiltaket direkte og indirekte kan påvirke reinens atferd og reindriftens bruk av området i anleggs- og driftsfasen. Aktuelle påvirkninger er blant annet barrierevirkning, skremmel/støy, endrede isforhold i reguleringsmagasin, økt ferdsel og driftsulemper for reindrifta (for eksempel økt innsats av menneskelige ressurser med mer).

Det skal utarbeides en skisse av fremdriftsplanen for anleggsarbeidet som vil foregå innenfor reinbeitedistriktet. Planen skal beskrive lokasjon, tidspunkter og hva slags type arbeid/inngrep som er planlagt gjennomført. I tilknytning til fremdriftsplanen skal det vurderes hvilke tiltak som kan settes inn for å unngå forstyrrelser for reinbeitedistriktet i anleggsperioden.

Utredningen skal inneholde en grundig vurdering av avbøtende tiltak, både for anleggs- og driftsperioden.

Samlede virkninger og forholdet til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter

Utredningen skal vurdere samlede virkninger av tiltaket sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak innenfor de aktuelle reinbeitedistriktene.

Det skal framgå om tiltaket isolert, eller som følge av samlede virkninger, kan påvirke berørte samiske reinbeitedistrikts grunnlag for å drive reindrift i nåtid og framtid, og om dette kan være i strid med FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter § 27.

Koordinering med andre temaer

Utredningen skal bygge på relevant informasjon fra fagutredningene for (samiske) kulturmiljø, naturressurser, friluftsliv, reiseliv og eventuelt andre.

5.10 Nettilknytning

Dersom Driva Kraftverk DA skal stå for å bygge, eie og drive nettilknytningen til kraftverket, skal søknad om anleggskonsesjon sendes inn til NVE. Denne skal sendes inn som en separat søknad samtidig som søknad om vassdragskonsesjon. Søknaden skal følge egne krav til utredning for nettanlegg, som er beskrevet i NVEs [veileder for søknad om anleggskonsesjon](#).

I utredningen av nettilknytningen skal Driva Kraftverk DA gå i dialog med Statnett for å avklare den samfunnsmessig beste løsningen for tilknytning.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Hvis områdekonsesjonær skal bygge, eie og drive nettilknytningen eller deler av denne, skal nettilknytningens virkninger på private og allmenne interesser omtales i søknaden om vassdragskonsesjon.

5.11 Forurensning

Fagutredningen skal dekke luft- og grunnforurensning, og støy. Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Støy

Utredningen skal beskrive eksisterende støyforhold og omgivelsenes evne til å fange opp støy. Det skal gjøres rede for vedvarende støy fra drift av kraftverket og midlertidig støy og vibrasjoner fra anleggsarbeidet. Kraftstasjonsbygningen bør være prosjektert og utført i tråd med gjeldende støygrenser, i henhold til [Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442](#).

Utredningen skal inkludere en vurdering av støydempende tiltak for anleggs- og driftsfasen. Eksempler på aktuelle tiltak er gitt i M-1941, NVE oppdragsrapport nr. 10/2006 [Støy i små vannkraftverk](#) og NVE faktaark 5/2015 [Avfall, forurensning og støy](#).

Koordinering med andre fagutredninger

Forurensning av vann skal vurderes i fagutredningen for naturmangfold i vann (og sjø) og vannmiljø. Ved diffus forurensning fra forurenset grunn til vann, skal dette omtales både under grunnforurensning og vannmiljø. Påvirkning på vanntemperatur skal utredes som del av det hydrologiske grunnlaget, og ev. virkninger av endring i vanntemperatur skal vurderes under vannmiljø.

Dersom støy, luft- eller grunnforurensning fra tiltaket kan ha konsekvenser for natur- og friluftslivsverdier eller reinens atferd og reindriftens bruk av området, skal utredningen koordineres med utredningene av naturmangfold på land og i vann (og sjø), friluftsliv eller reindrift. Forurensningens påvirkning på disse verdiene skal vurderes under de nevnte temaene. Beregninger og kart som viser støysonene og luftkvalitetssonene må gjøres tilgjengelige for de som utreder disse fagtemaene.

Det skal kartlegges hvor det er kjente forurensede masser på havbunnen i Sunndalsfjorden, og gjøres en vurdering av om endrede strømningsforhold kan påvirke disse.

Ved forurenset grunn i myrområder eller karbonrike områder, skal utredningen ses i sammenheng med utredning av klimagassutslipp. Dersom forurensning kan føre til helsemessige konsekvenser, må fagtemaet sees i sammenheng med utredningen av samfunn.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5.12 Klimagassutslipp

Utredningen skal følge metodikken i håndbok M-1941, og kriteriene for vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens skal legges til grunn. Se også generelle krav til utredningen i kapittel 5.1. I tillegg stiller vi følgende krav:

Utredningen bør inkludere både totale klimagassutslipp fra anlegget (tonn CO₂-ekv.) og utslipp per kWh produsert (g CO₂-ekv/kWh).

Livssyklusanalyse (LCA)

Det finnes flere metoder for beregning av LCA. Gjeldende versjon av PCR 2007:08 kan benyttes. [VegLCA](#) kan benyttes til å beregne klimagassutslipp knyttet til produksjon av materialer, anleggsarbeid og -transport, og arealbeslag.

Beregningene skal vise hvilken virkning den økte energiproduksjonen vil gi for å redusere klimagassutslipp. Ta utgangspunkt i utslippsfaktorene for henholdsvis den norske og europeiske strømmiksen. Metode i NS 3720 kan benyttes.

Arealbruksendringer

Beregningen skal inkludere utslipp fra både permanente og midlertidige arealbeslag, som riggområder og veier. Utslippene skal sammenlignes med utslipp fra nullalternativet.

Dersom tiltaket innebærer arealinngrep i våtmark, skal alternativ, tilpasning og mulige avbøtende tiltak vurderes. Dersom ivaretagelse av våtmark velges bort, skal Driva Kraftverk DA begrunne dette i søknaden.

Der tiltak gir direkte inngrep i deler av en myr, må beregningene ta hensyn til om tiltaket kan senke vannspeilet og dermed påvirke eventuelle deler av myra som ligger utenfor tiltaksområdet. Dersom kun direkte berørte områder av myra tas med i utslippsberegningen, må det beskrives hvordan tiltaket skal gjennomføres uten å påvirke øvrige deler av myra.

Utredningen av klimagassutslipp fra arealbruksendringer skal følge metodikken i M-1941, med tilpasning for arealer i skog der det skal fjernes biomasse, men ikke graves eller fjernes jord. For disse arealene skal arealspesifikk standard utslippsfaktor som er oppgitt multipliseres med 0,5. Dette vil stort sett gjelde for ryddebeltet langs en rørgate, vei og kraftledning (med unntak for direkte arealinngrep i form av mastepunkter).

Krav til klimaløsninger

Utredningen skal redegjøre for hvordan tiltaket er planlagt for å redusere utslipp fra materialer og anleggstransport. Dette skal inkludere en vurdering av lavutslippsløsninger for materialtyper som bidrar vesentlig til totalutslippet fra anlegget, og om det er aktuelt med utslippsfrie kjøretøy/maskiner.

5.13 Samfunn

Dagens næringsliv og sysselsetting i området skal beskrives kort. Tiltakets påvirkning på næringsliv og sysselsetting skal vurderes. Det skal gis en mest mulig konkret vurdering av behovet for vare- og tjenesteleveranser og årsverk i anleggs- og driftsfasen. Dagens

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

tjenestetilbud og kommunal økonomi skal beskrives kort. Tiltakets påvirkning på kommunal økonomi og tjenesteyting skal beskrives. Her skal det gjøres en konkret vurdering av hvordan grunnlaget for eiendomsskatt, konsesjonsavgifter og konsesjonskraft vil endres ved en utbygging av Nedre Driva kraftverk. Tiltakets mulige konsekvenser for sosiale forhold skal omtales kort. Eventuelle helsemessige konsekvenser som følge av tiltaket skal vurderes.

Fagutrederne skal gjøre en vurdering av hvilke virkninger som kan forventes som følge av økt energiforbruk i Oppdal ved drift av Festa pumpe.

Utredningen skal også inkludere en vurdering av om tiltaket kan få negative konsekvenser for ferdsel og navigasjon inn og ut av Sunndalsfjorden. Dersom tiltaket vil påvirke ferdsel eller navigasjon, skal avbøtende tiltak vurderes.

Ved beregninger av økt produksjon som følge av utbyggingen, skal det gjøres rede for hvordan produksjonen i Ulvund kraftverk reduseres som følge av overføringer fra Ålvundvassdraget.

Se NVEs digitale veileder for konsesjonssøknad vannkraftanlegg for hvilke faktorer som er aktuelle å vurdere.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

6 Sammendrag av konsekvensutredningen

Driva Kraftverk DA skal utarbeide en sammenstilling av konsekvensutredningen. Denne skal innarbeides i konsesjonssøknaden, og inkludere henvisninger til hvor i fagutredningene lesere kan finne utfyllende informasjon. Håndbok M-1941 inneholder veiledning til utformingen av sammenstillingen. Denne kan følges så langt det er relevant, også for fagtemaene som ikke dekkes av M-1941.

6.1 Innledning

Sammenstillingen skal innledes med en oversikt over hvilke fagtema som er utredet, benyttet metodikk og ansvarlig fagutreder.

6.2 Presentasjon av fagtemaene

Sammenstillingen skal presentere hovedtrekkene fra fagutredningene. NVE foretrekker at Driva Kraftverk DA benytter samme inndeling som i utredningsprogrammet. Følgende informasjon skal hentes ut fra fagutredningene og oppsummeres:

- beskrivelse av dagens situasjon og nullalternativet
- vurdering av verdi, påvirkning, konsekvens for delområder
- beskrivelse av avbøtende tiltak
- rangering av alternativer
- vurdering av usikkerhet
- eventuelle andre beslutningsrelevante forhold

Sammenstillingen må underbygges med relevante kart, illustrasjoner og tabeller.

Dersom Driva Kraftverk DA har kommentarer til fagrapportene, er uenig i forutsetningene eller lignende, bør dette framkomme i sammendraget. Det skal tydelig framgå hva som er Driva Kraftverk DA sine egne synspunkter, og hva som er faglige vurderinger hentet fra fagutredningene.

6.3 Samlet vurdering av avbøtende tiltak

Sammenstillingen skal inneholde en oversikt og samlet vurdering av tiltakene som er planlagt eller foreslått i fagutredningene for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn, både i anleggs- og driftsfasen. Dette inkluderer alternativer til utforming, teknologi, lokalisering og omfang av tiltaket. Det skal komme fram om det er usikkerhet knyttet til virkningene av de avbøtende tiltakene.

Det skal tydelig skilles mellom:

- tiltak som Driva Kraftverk DA planlegger å gjennomføre, og som er lagt til grunn ved fastsetting av konsekvensgrad i fagutredningene
- tiltak som ikke er tatt inn i planene, men som kan vurderes nærmere i den videre konsesjonsbehandlingen

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Sammenstillingen skal inkludere fagutrederens vurdering av hvordan foreslåtte tiltak vil virke om de gjennomføres i tillegg til de som Driva Kraftverk DA allerede har planlagt å gjennomføre. Driva Kraftverk DA skal kommentere hvorvidt foreslåtte avbøtende tiltak er gjennomførbare, om de medfører konsekvenser for andre fagtemaer, og om de kan medføre vesentlige merkostnader.

Sammenstillingen skal også omfatte planlagte eller foreslåtte overvåkningsordninger for å følge opp tiltakets konsekvenser for miljø og samfunn.

Minstevannføring

Ulike alternativer for minstevannføringsslipp, som størrelser og variasjon igjennom året, skal drøftes og vurderes opp mot kraftproduksjon, kostnader og miljøkonsekvenser. Valg av størrelsen på de alternative minstevannføringer skal begrunnes. Sammenstillingen skal inkludere fotografier og/eller visualiseringer av vannføringer ved forskjellige vannføringer, der størrelsen på vannføring er oppgitt.

6.4 Samlet konsekvens

Sammenstillingen skal inkludere en tabell som viser samlet konsekvensens for hvert av utbyggingsalternativene, basert på alle fagutredningene. Benytt kriteriene i [håndbok M-1941 kap. 11.4 «Sammenstill konsekvens fra alle fagtema»](#) for å vurdere samlet konsekvens for utbyggingsalternativene og nullalternativet. Begrunn valg av samlet konsekvens, og forklar hvilke verdier som er vektlagt.

6.5 Rangering av alternativer

Driva Kraftverk DA skal begrunne sin rangering av utbyggingsalternativene. Dersom alternativene har lik samlet konsekvens, er det viktig å synliggjøre og begrunne hvilke fagtema som har vært utslagsgivende for den samlede konsekvensen. Driva Kraftverk DA skal i tilfelle skrive en skjønnsmessig vurdering som tydeliggjør forskjellene for de ulike fagtemaene mellom alternativene.

6.6 Samlede virkninger av tiltaket

Sammenstillingen skal gjøre rede for samlede virkninger av tiltaket i lys av eksisterende og planlagte inngrep og bruk i influensområdet og tilgrensende områder. Driva Kraftverk DA skal gjøre en hensiktsmessig geografisk avgrensning, og gjøre rede for alle typer tekniske inngrep. Driva Kraftverk DA skal vurdere den samlede belastningen av eksisterende og planlagte tiltak for fagtemaer der dette anses som konfliktfylt.